

Onderwerp Evaluatie Sanctiebeleid Maatschappelijke Opvang	
Nummer	2020/583806
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel
Afdeling	MO
Auteur	Kienhuis, N
Telefoonnummer	023-5113183
Email	nkienhuis@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>In het eerste kwartaal van 2020 heeft onder regie van centrumgemeente Haarlem een evaluatie plaatsgevonden van het sanctiebeleid binnen de instellingen in de maatschappelijke opvang. Deze evaluatie is uitgevoerd in samenwerking met de keten voor maatschappelijke opvang. Tevens is een aantal cliënten gevraagd naar hun bevindingen. De resultaten van de evaluatie zijn opgenomen in de evaluatierapportage sanctiebeleid maatschappelijke opvang.</p> <p>Er is de afgelopen jaren veel verbeterd in het gezamenlijk sanctiebeleid van de keten. Uit de evaluatie blijkt dat de keten voor maatschappelijke opvang zich naar behoren inspant om sancties en schorsingen te voorkomen, onder andere door de inzet op preventie en de-escalatie en de mogelijkheid om onder voorwaarden in geval van schorsing een time-outbed aan te bieden. Het college handhaaft het huidige sanctiebeleid, en voert de aanbevelingen uit de rapportage uit.</p> <p>In de evaluatierapportage is een aantal aanbevelingen geformuleerd om de aanpak omtrent sancties nader te versterken en verbeteren. De belangrijkste aanbevelingen zijn gericht op het versterken van de gezamenlijke aanpak, het verbeteren van de time-outbeddenregeling en het ontwikkelen van een betere registratie van sancties. Ook dienen afspraken met de politie omtrent sancties vastgelegd te worden en behoeft de formele werkwijze rondom sancties aanpassingen. Voor de gezinsopvang is het huidige sanctiebeleid onvoldoende geschikt en dient een nieuw protocol ontwikkeld te worden.</p> <p>De eerste bevindingen uit de evaluatie en de evaluatierapportage zijn besproken met de Participatieraad. De Participatieraad is het eens met de strekking van de rapportage en de aanbevelingen en zal geen apart advies uitbrengen.</p>
Behandelaar voor commissie	Ter bespreking

Relevante eerdere besluiten	Toezegging evaluatie Sanctiebeleid in Commissie Samenleving 7 februari 2020
Besluit College d.d. 18 augustus 2020	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

In oktober 2019 heeft de toezichthouder GGD Kennemerland op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 een signaalgestuurd onderzoek bij HvO-Querido uitgevoerd. Hoewel uit het onderzoek van de GGD bleek dat de kwaliteit van de geboden zorg bij HvO Querido voldoende is, werd een aantal aanbevelingen geformuleerd die de kwaliteit van de geboden zorg verder kunnen verbeteren. Eén van deze aanbevelingen betrof het evalueren van het sanctiebeleid.

De keten voor maatschappelijke opvang heeft gezamenlijk beleid ontwikkeld ten aanzien van sancties, zoals vastgelegd in het Handboek MO. Hierin zijn afspraken opgenomen over sanctioneren in reactie op grensoverschrijdend gedrag, het niet betalen van de eigen bijdrage en het langdurig niet meewerken aan een traject naar uitstroom. Aangezien het sanctiebeleid een gemeenschappelijk beleid is van verschillende organisaties in de maatschappelijke opvangketen onder regie van de gemeente is deze evaluatie uitgevoerd door de gemeente.

Deze informatienota informeert u over de evaluatierapportage van het sanctiebeleid binnen de maatschappelijke opvangketen.

2. Kernboodschap

Belangrijkste conclusies

Het sanctiebeleid van de maatschappelijke opvangketen functioneert naar behoren

Er is de afgelopen jaren op diverse manieren ingezet op het ontwikkelen van een gezamenlijk sanctiebeleid binnen de keten. Met de komst van het Handboek MO en het ontwikkelen van de time-outbeddenregeling in 2017 is deze aanpak sterk verbeterd. Een belangrijke focus binnen het sanctiebeleid ligt op de preventie van incidenten en de-escalatie bij spanning. Wanneer een sanctie desondanks niet te voorkomen is, kan onder voorwaarden middels de time-outbeddenregeling een alternatief bed geregeld worden.

Sancties zijn noodzakelijk om het algemeen functioneren en de veiligheid op de locaties voor maatschappelijke opvang te kunnen waarborgen

Maatschappelijke Opvang is per definitie een tijdelijke noodvoorziening waar voorwaarden aan verbonden zijn. Het verbinden van consequenties aan het niet houden van deze voorwaarden is noodzakelijk voor het algemeen functioneren van deze voorziening. In alle omstandigheden is bij het opleggen van sancties sprake van maatwerk met aandacht voor de persoonlijke omstandigheden van cliënt. In geval van (zeer) grensoverschrijdend gedrag vormen sancties een noodzakelijk instrument om de veiligheid voor professionals en cliënten op de locaties te kunnen waarborgen.

Aanbevelingen om het gezamenlijk sanctiebeleid te versterken

Hoewel er over het algemeen tevredenheid klinkt binnen de keten en onder de gesproken cliënten is een aantal aanbevelingen te formuleren om het sanctiebeleid te verbeteren. De belangrijkste aanbevelingen zijn het verbeteren en verder uitwerken van de time-outbeddenregeling en het nader versterken van de gezamenlijke ketenaanpak. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen over het schriftelijk uitwerken van de afspraken met politie, het aanpassen van de formele (juridische) werkwijze rondom schorsingen en het opzetten van een eenvoudige registratie van schorsingen. In het rapport is ook aanbevolen om voor de locaties voor gezinsopvang tot een separate aanpak te komen ten aanzien van het sanctiebeleid in verband met de aanwezigheid van kinderen op deze locaties. De aanbevelingen uit de rapportage worden in samenwerking met de keten opgepakt.

3. Consequenties

Het college handhaaft het huidige sanctiebeleid, en voert de aanbevelingen uit de rapportage uit.

1. Het instellen van een werkgroep sanctiebeleid om de ketenbrede aanpak van sancties te versterken

In de keten voor maatschappelijke opvang bestaat de wens om het gezamenlijk sanctiebeleid nader te versterken. In deze werkgroep worden de aanbevelingen over de ketensamenwerking verder uitgewerkt. Het is belangrijk dat de keten vanuit haar eigen professionele expertise actief oplossingen aandraagt die bijdragen aan een passende werkwijze in het werkveld. Het betreft onder andere het opzetten van intervisie-bijeenkomsten in de keten, gezamenlijke de-escalatietraining en het onderzoeken van alternatieve sancties zoals corveetaken.

2. Het aanpassen van de formele werkwijze van sancties

Bij het afgeven van sancties tekenen cliënten met regelmaat bezwaar aan bij de gemeente Haarlem. In het overgrote deel van de gevallen wordt de gemeente in dergelijke zaken in het gelijk gesteld. De formele werkwijze en route voor sancties behoeft echter een aanpassing in de constructie om deze op termijn juridisch houdbaar te maken. De gemeente geeft een beschikking af voor een Wmo maatwerkvoorziening maatschappelijke opvang. Met het opleggen van een sanctie door de aanbieder wordt deze verstrekking tijdelijk beëindigd. Om discussie en onduidelijkheid over de bevoegdheid tot sanctioneren te voorkomen is het voorstel om gecontracteerde zorgaanbieders te mandateren besluiten te nemen tot het opleggen van sancties tot één maand in gevallen zoals vastgelegd in Verordening Wmo, uitvoeringsregels Wmo en Handboek MO.

3. Meer maatwerk aanbrenen in de time-outbeddenregeling

De time-outbeddenregeling vormt sinds twee jaar een waardevolle aanvulling op het sanctiebeleid. Deze regeling biedt de mogelijkheid om mensen met een schorsing onder voorwaarden een alternatief bed te kunnen bieden. De aanvraag en voorwaarden voor deze regeling gaan we verder uitwerken zodat er meer ruimte ontstaat voor maatwerk. In dit besluit maken we inzichtelijk welke afweging is gemaakt en hoe persoonlijke omstandigheden zoals somatisch en psychiatrisch ziektebeeld zijn meegewogen. Daarnaast onderzoeken we of het mogelijk is om de time-outbedden te differentiëren, zodat afhankelijk van de aanleiding en omstandigheden verschillende soorten bedden aangeboden kunnen worden, zoals een groepskamer of sobere individuele kamer. In de verdere uitwerking wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie [Code Oranje Rood](#). Met deze motie wordt het college verzocht om een andere plek te bieden aan mensen die geschorst zijn tijdens extreem weer.

4. We maken concrete afspraken met de politie over de uitvoering van het sanctiebeleid en leggen deze vast

De afspraken met de politie over het melden van schorsingen verlopen in de praktijk naar wens maar zijn niet uitgewerkt op papier. Ook komen schorsingen waarbij de inzet van politie niet direct nodig is (niet-acute schorsingen) soms pas laat op de juiste plek terecht. We maken concrete afspraken met de politie over de uitvoering van het sanctiebeleid en leggen deze vast.

5. We ontwikkelen een betere registratie van de sancties

We maken afspraken met de ketenpartners om gezamenlijk tot een eenvoudige registratie te komen, zodat er een beter beeld ontstaat van het aantal sancties binnen de maatschappelijke opvangketen. Dit is van belang om tot een volledig beeld te komen van de omvang van sancties. In de evaluatie zijn in de talloze gesprekken met de keten geen signalen naar voren gekomen dat er sprake is van te veel of te snel sanctioneren, maar een cijfermatig overzicht biedt feitelijk en objectief beeld. Ook kan een cijfermatig overzicht mogelijk inzicht geven in eventuele knelpunten en lessen bieden voor de toekomst.

6. We ontwikkelen een specifiek sanctieprotocol op maat voor de locaties voor gezinsopvang

Het sanctiebeleid zoals omschreven in het Handboek MO blijkt niet geschikt voor de locaties voor gezinsopvang. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van kinderen op deze locaties, en het feit dat het schorsen van ouders of gezinnen binnen de maatschappelijke opvang als onwenselijk wordt beschouwd door alle betrokkenen. In deze locaties bestaat de voorkeur voor een stapsgewijze aanpak van mondeling aanspreken tot schriftelijk waarschuwen. Ook is het consulteren van het CJG of Veilig Thuis een optie, in verband met het feit dat het niet houden aan de basisvoorwaarden voor opvang door ouders zorgen met zich meebrengt ten aanzien van de kinderen.

4. Vervolg

Het college gaat in samenwerking met de keten actief aan de slag met de hierboven geschetste aanbevelingen. Hiertoe stelt de gemeente op korte termijn een werkgroep samen met relevante partijen uit de keten. De aanbevelingen met betrekking tot de time-outbeddenregeling worden uitgewerkt in nauwe samenwerking met de veldregisseur.

5. Bijlage

1. Evaluatierapportage Sanctiebeleid Maatschappelijke Opvang